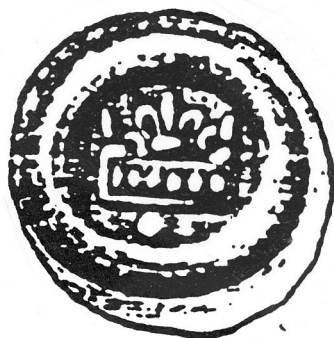

MYNTNINGEN UNDER VALDEMARS REGERING

1250-1275

B-uppsats i arkeologi VT 1996
Janett Lindstedt
Arkeologiska institutionen
Stockholms Universitet
Handledare Kenneth Jonsson

This paper deals with the coinage of Valdemar Birgersson 1250-1275 based on the distribution of stray finds. The aim is to decide if the minting of the different types took place in Svealand or Götaland and if the coin types were contemporary, struck regionally or struck at different periods. The analysis shows that the types were either contemporary, regional or struck at different times. The generally accepted chronological structure does not hold true.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1.	Inledning	2
1.1	Syfte	2
1.2	Definitioner och förkortningar	2
1.3	Material och avgränsning	3
1.4	Metod	3
1.5	Representativitet	3
1.6	Källkritik	4
2.	Historik	4
2.1	Historisk bakgrund	4
2.2	Forskningshistorik	4
3.	Analys och tolkning	6
3.1	Svealandsbrakteater	6
3.1.1	Brakteat med krona inom slät ring (LL IX)	7
3.2	Götalandsbrakteater	7
3.2.1	Brakteat med krönt huvud (LL XVII A)	7
3.2.2	Brakteat med krönt lejonhuvud (LL XVII B)	8
3.2.3	Brakteat med B (LL XVIII A)	8
3.2.4	Brakteat med krona och VAL (LL XVI B)	9
3.3	Osäker typ	9
4.	Resultat och diskussion	10
5.	Sammanfattning	11
6.	Referenser	12
7.	Bilagor	13
7.1	Kartor	13
7.2	Tabeller	18
7.3	Fyndförteckning	19

1. INLEDNING

1.1 Syfte

I denna uppsats behandlas myntpräglingen under Valdemar Birgerssons regering 1250-1275. Enligt allmän uppfattning består hans myntning av fyra typer. Tre är präglade efter enbart götaländsk räkning och en är präglad efter både götaländsk och svealändsk räkning. Uppsatsens syfte är att försöka bestämma om typerna präglats i Svealand eller Götaland och om de är kronologiskt eller lokalt betingade. De typer som berörs avbildas i fig. 1.

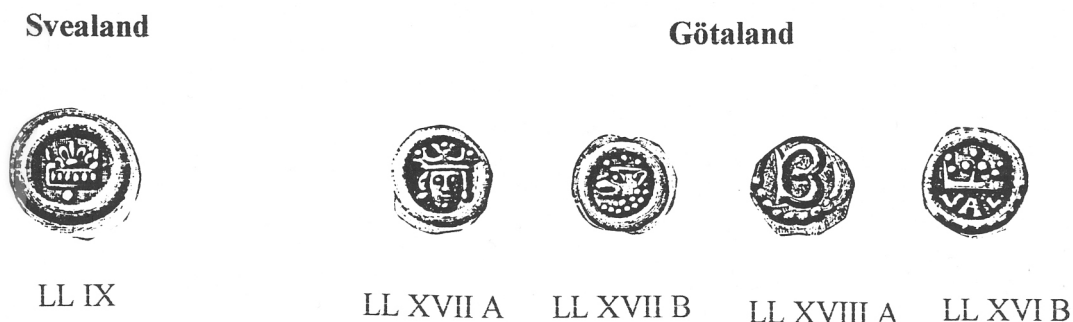

Fig. 1

1.2 Definitioner och förkortningar

I följande text kommer jag att använda mig av definitioner och förkortningar som förklaras nedan.

Brakteat= Ensidigt mynt.

Fyndlokal= Plats där fynd påträffas.

Hopade fynd= Flera mynt som deponerats eller tappats bort var för sig vid olika tillfällen inom en begränsad lokal t.ex. borg eller kyrka.

Lösfynd= Ett enskilt mynt som deponerats eller tappats bort.

Myntningsort= *Präglingsort*= Den ort där myntet myntats, präglats.

Myntningsunderlag= *Präglingsunderlag*= Underlaget, av läder eller bly, på vilket det upphettade myntämnet lades för att sedan få ett slag av stampen. Ett avtryck med motivet på stampen präglades då in på myntningsunderlaget.

Skattfynd= *Depåfynd*= Minst två mynt nedlagda på en plats vid samma tillfälle.

Typ= Mynt med enhetligt motiv.

Variant= Mindre skillnader i utförande.

Mynträkning

Svealändsk mynträkning= 192 penningar utgör 1 mark.

Götaländsk mynträkning= 384 penningar utgör 1 mark (fig. 8).

Svealands större penning väger 0,30 g och Götalands mindre väger 0,15 g. Thordeman var inte lika säker på denna generalisering i sitt arbete Sveriges medeltidsmynt 1936 (Malmer 1978, s. 207).

Myntorter

Myntorter omnämnda i Magnus Ladulås testamente år 1288: Jönköping, Nyköping, Skara, Skänninge, Söderköping, Uppsala, Västerås och Örebro (Myrberg 1995, s. 2)

Gruppering av mynttyper

De romerska siffrorna anger Lars O. Lagerqvists (LL) gruppering av typerna.

Landskapsförkortningar

Jä-Jämtland	Sö-Södermanland	V s- Västmanland
Me-Medelpad	Up-Uppland	Ån-Ångermanland
Nä-Närke	Vg-Västergötland	Ög-Östergötland
Sm-Småland	Vr- Värmland	Öl-Öland

1.3 Material och avgränsning

Materialet består av lösfynd och hopade fynd av mynt, fördelade på 44 fyndlokaler (fig. 9). Det är främst kyrkfynd men även från kloster och städer. Klackenbergs katalog över kyrkfynd fördelade på 50-årsperioder användes som utgångspunkt (Klackenberg 1992). Uppgifter om mynten i de för mig relevanta fynden har letats fram i Numismatiska forskningsgruppens arkiv. I några fall där komplett information saknades för fullständig identifiering, har dessa studerats vid Kungliga myntkabinettet för att kunna placeras rätt. Jag har också hämtat information om mynten från tryckta källor.

Mynten har sedan registrerats med uppgifter om bl.a. fyndort, socken, landskap och motiv, för att få fram jämförande statistik. Totalt 212 mynt registrerades. Av dessa faller två bort i denna undersökning, eftersom jag inte lyckades få fullständiga uppgifter om dem.

1.4 Metod

En jämförande kvantitativ metod har använts vid analysen. Med hjälp av utbredningskartor för de enskilda fynden och statistik från tabeller, går det att bestämma var dessa mynt cirkulerade och var de var vanligast förekommande.

Tabellerna som använts visar:

- faktiska antalet mynt av varje typ i respektive landskap,
- procentuell förekomst av en viss typ av det totala antalet mynt i respektive landskap,
- procentuell andel av en viss typ i de olika landskapen

Genom att studera den politiska utvecklingen under den aktuella perioden, kan man få fram en möjlig kronologi för en del av typerna.

1.5 Representativitet

De olika myntens representativitet gällande deras fördelning och proportion i en fyndlokal är god. De mynt som hittas i t.ex. en kyrka är representativa för de typer som cirkulerat i kyrkan. Det gäller oavsett om kyrkan undersökts grundligt eller inte.

Antalet mynt som hittats i de olika landskapen är däremot inte representativ för den totala mängden som cirkulerat i landet. I Västergötland och Småland t.ex. har betydligt fler mynt påträffats än i Uppland. Det kan inte bero på att fler mynt var i omlopp i dessa områden.

Istället kan orsaken till denna ojämna fördelning av lösfynd bero på att man grävt ut fler kyrkor i södra Sverige och med annorlunda metoder (Jonsson 1977, s. 96).

1.6 Källkritik

En viss kritik kan riktas mot källmaterialet som bearbetats. Det består till övervägande del av mynt funna i Götaland (93%). Mynt hittade i Svealand utgör endast 7% av den totala mängden mynt. De kan ändå ge en antydning om spridningen.

Det kan också tänkas att det finns enstaka felidentifierade mynt i de arkivaliska listorna. Det är även möjligt att det finns mynt jag själv missat att ta med. Dessa eventuella enstaka mynt bör inte påverka resultatet.

I materialet finns också ett par mycket stora hopade fynd. Eftersom fynden är stora kommer de att dominera, vilket man måste ta hänsyn till vid tolkningen av materialet.

2. HISTORIK

2.1 Historisk bakgrund

Erik Eriksson (1222-1250) avled barnlös och efterträddes av sin systerson Valdemar Birgersson (1250-1275). Därmed introducerades en ny kungaätt (Lindkvist & Ågren 1985, s. 98). Valdemar var vid trontillträdet omyndig och riket kom i praktiken att ledas av fadern Birger Jarl, till hans död år 1266. Först då inträdde Valdemar reellt i sitt ämbete (Lindkvist & Ågren 1985, s. 100).

Vid 1270-talets början uppstod en konflikt mellan Valdemar och två av hans bröder. Erik Birgersson var missnöjd med sin del av farsarvet. Konflikten förvärrades av att Magnus Birgersson (Ladulås) framträdde som oppositionens ledare och hämtade militär hjälp från Danmark. Bröderna besegrade Valdemar våren 1275 vid Hova i Västergötland med stöd av danska trupper (Svenska män och kvinnor 1955, s. 157). Magnus blev kung och Erik utnämndes till hertig (Nationalencyklopedin, Magnus resp. Erik).

Efter nederlaget flydde Valdemar till Norge, men återvände snart till Sverige där han greps. I Sverige erkände inte biskoparna Magnus som kung. Han ville nå en uppgörelse i godo och frigav Valdemar som kom att uppehålla sig i Västergötland. Efter att den svenska kyrkan anslutit sig till Magnus, lämnade Valdemar landet och sökte väpnat stöd från Danmarks kung Erik Glipping (Svenska män och kvinnor 1955, s. 157-158).

Vid en förlikning år 1277 gav Magnus vissa delar av Götaland till Valdemar, som fick avsäga sig kronan. Han blev dock framtvingad dessa delar år 1279 p.g.a. misstänkt delaktighet i ett stormannauppror mot Magnus. Därefter innehade han en kort tid Malmö som danskt län. År 1288 fångslades Valdemar och fördes till Nyköpingshus (Svenska män och kvinnor 1955 s. 158). År 1302 dog han i fångenskap (Grimberg 1956, s. 406).

2.2 Forskningshistorik

Lagerqvist daterar brakteaten med krona till Valdemar Birgerssons regering 1250-1275. Den större typen till Svealand och den mindre med bokstäverna V AL till Götaland. De är

tidsmässigt parallella enligt honom. Inskriften V AL anger att de utgetts under Valdemar (Lagerqvist 1970, s. 65-66). Brakteaten med krönt huvud och typen med krönt lejonhuvud daterar Lagerqvist till omkring 1200-talets mitt. De är av götaländsk typ, men han är inte helt säker på att dessa mynt hör till Valdemar (Lagerqvist 1970, s. 67). Brakteaten med B dateras till perioden 1250-1266 och han tror att den är myntad av Birger Jarl. Även denna typ är götaländsk (Lagerqvist 1970, s. 70).

I Örebro (Nä) och Lödöse (Vg) har myntnings underlag påträffats. Därmed kan man med säkerhet fastställa att myntning ägt rum på dessa orter.

Blyavtrycken i Örebro är från tre olika typer. Två av dessa tillhör Valdemars tid: den svealändska brakteaten med krona och den götaländska brakteaten med krönt huvud. Tunga och lätta mynt präglades samtidigt i Örebro enligt Brita Malmer och hon ställer sig frågan om myntningen möjligen var ambulerande under 1200-talet (Malmer 1978, s. 209).

I Lödöse har man funnit myntningsunderlag tillhörande B-brakteaten och brakteaten med krönt lejonhuvud (Ekre 1986, s. 293). Eftersom den förstnämnda typen är sällsynt, tolkas det som att den till större del präglats i Lödöse (Jonsson 1987, s. 509-510). Brakteaten med krönt lejonhuvud har däremot hittats i 13.000 ex. i skattfyndet från Brunnsgården (Ög), vilket antyder att den präglats på flera orter (Jonsson 1984, s. 122). Fram till 1250 dominerade gotländska mynt i Östergötland. Det är svårt att tro att denna dominans brutits ned så snabbt som skattfyndet från Brunnsgården antyder, utan att en myntning i området påbörjats kort efter 1250 (Jonsson 1984, s. 122).

Jonsson har tagit fram en tänkbar kronologi för Valdemars myntning enligt schemat nedan (Jonsson 1984, s. 121-123) (fig. 2).

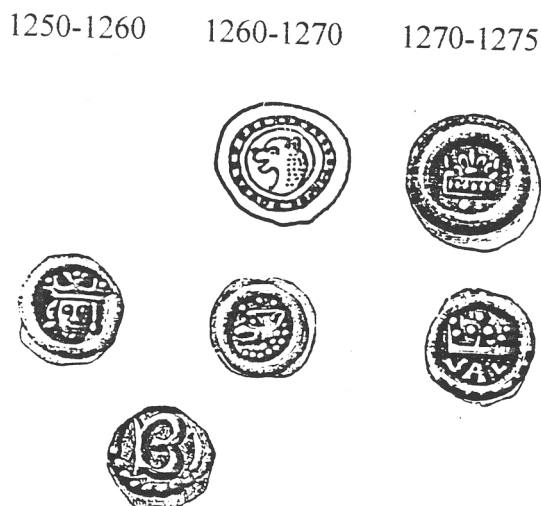

Fig. 2

Brakteaten med krönt huvud från Götaland (LL XVII A) tillhör den första perioden 1250-1260. Denna grupp finns representerad i 8.800 exemplar i skattfyndet från Brunnsgården (Jonsson 1984, s. 122). Skattfyndet dateras till omkring 1270 (Jonsson 1987, s. 510).

Brakteaten med krönt lejonhuvud från Götaland (LL XVII B) dateras till 1260-1270. De finns i 13.000 exemplar från ovanstående fynd (Jonsson 1984, s. 122). Jonsson väljer att placera denna grupp efter krönt huvud. Det beror på att 3 mynt med lejon av svealändsk typ hittats. Av dessa är två från Finland respektive Åland, som under denna tid tillhörde Sverige, och ett finns i Uppsala universitets samling. Han daterar dessa till slutet av perioden 1260-1270 p.g.a.

det mycket låga antalet funna mynt. Han ser mynten med lejon av svealändsk typ, som en början på svealands mynträkning vilket återuppstod med kronbrakteaterna (Jonsson muntl. medd, april 1996).

Brakteaten med krona inleder ett nytt skede i och med att samma typ åter präglas både efter svealändsk och götaländsk mynträkning (Jonsson 1984, s. 122). Brakteaten med krona och VAL (LL XVI B) från Götaland återfinns i lösfynd och i skattfyndet från Brunnsgården, daterat till 1270. Denna myntgrupp bör placeras sent i kronologin, enligt Jonsson. Detta p.g.a. att den endast uppträdde i ett 20-tal exemplar i ovanstående fynd, där de två stora huvudgrupperna (lejonhuvud och huvud) var representerade med flera tusen mynt var. Detta talar för att myntningen av den götaländska VAL-brakteaten inte pågått länge vid tiden för nedläggningen av skatten. Brakteaten med krona från Svealand (LL IX) har hittats som lösfynd och i 5 ex. i skattfyndet från Geta på Åland. Där tillsammans med Magnus Ladulås mynt (Voionmaa 1942). Att den hittats i skattfynd med mynt endast från perioden efter Valdemars regering, gör att också denna typ bör dateras sent (Jonsson muntl. medd, april 1996).

Det enda skattfyndet med den götaländska B-brakteaten (LL XVIII A) är Brunnsgården. Den saknas i övriga fynd där brakteaterna med lejonhuvud, huvud och krona som motiv ingår. Det gör att den troligen kan dateras till 1260-talets förra del. Att den skulle vara en huvudtyp mellan Valdemars äldre och yngre typer motsäges av de få till antal funna exemplaren. Jonsson väljer att placera typen vid sidan av den större mer nationellt baserade myntningen (Jonsson 1984, s. 123) och mellan krönt huvud och krönt lejonhuvud. Bokstaven B har antagits syfta på Birger Jarl. Det passar bra med dateringen av mynten som sammanfaller med hans sista regeringsår. Birger Jarl hade också möjligheten att finansiera detta och hans status som Valdemars förmyndare gav honom makten som behövdes för myntning (Jonsson 1987, s. 510).

3. ANALYS OCH TOLKNING

En analys och tolkning av materialet kommer att göras med utgångspunkt från tabeller, spridningskartor i bilagan och diagrammen i texten.

3.1 Svealandsbrakteater

I undersökningen är en svealändsk typ representerad. Den utgör endast 7% (tab. 2 och fig. 3) av den totala mängden mynt i materialet. Brakteaten med lejonhuvud från Svealand är känd i 3 ex. Inget av dessa finns med i detta arbete.

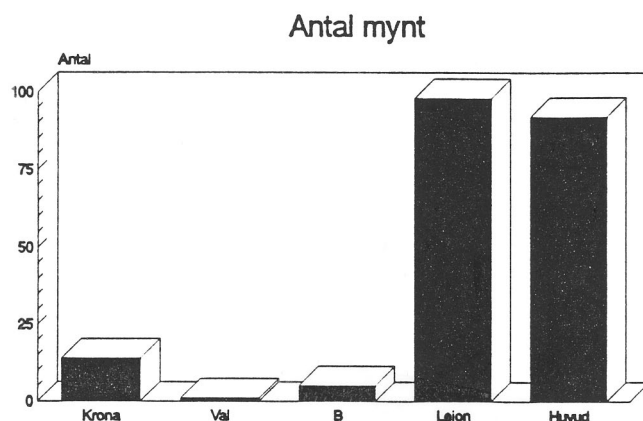

Fig. 3

3.1.1 Brakteat med krona inom slät ring (LL IX)

I undersökningen finns totalt 14 ex. De är fördelade på 10 fyndlokaler (fig. 1 O). Av dessa är 29% (tab. 3) påträffade i Uppland. Där utgör de 80% (tab. 2) av den totala mängden mynt. Från fynd i Jämtland kommer 21 % (tab. 3) av typen. Det motsvarar 100% (tab. 2) av antalet funna mynt i Jämtland. I Östergötland har 29% (tab. 3) av materialets brakteater med krona hittats. Det kan tyckas förvånande med tanke på att detta är en svealändsk typ, men den utgör endast 18% (tab. 2) av den totala mängden påträffade mynt i Östergötland. Småland med totalt 82 mynt (tab. 1) fördelade på 12 fyndlokaler har endast ett mynt av denna typ. I Västergötland med totalt 43 mynt, har inga ex. med krona påträffats (tab. 1).

Utbredningen av typen stämmer med bilden av den som svealändsk. Likaså den procentuella andelen av typen i de olika landskapen, i förhållande till deras totala antal mynt. I både Jämtland och Uppland utgör typen en stor andel av de hittade mynten. Trots att det är få brakteater med krona i undersökningen, kan man se en koncentration i Svealand (fig. 4).

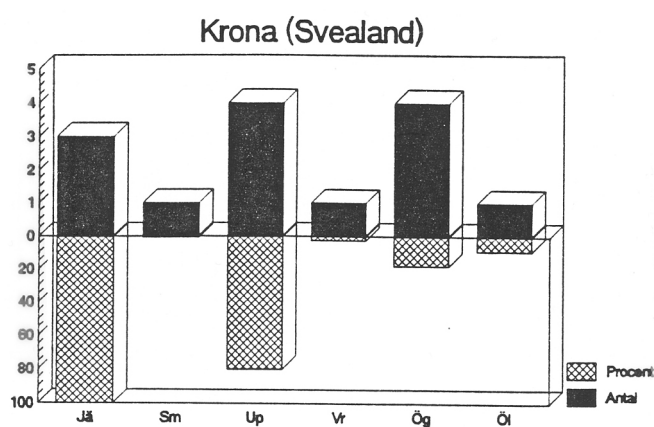

Fig. 4

Fynd av myntningsunderlag bekräftar att en prägling ägt rum i Örebro (Nä). Antalet mynt i arbetsmaterialet gör det svårt att säga om en myntning skett även på andra orter. Några varianter bör ha präglats på andra orter (Jonsson 1984, s. 122). Uppsala kan vara en möjlig myntningsort. Magnus Ladulås testamente (Myrberg 1995, s. 2) bekräftar att myntprägling ägt rum i Uppsala under Magnus regering. Det är möjligt att den pågick även under Valdemars tid. Det är knappast troligt att dessa mynt präglats i Götaland. Detta med tanke på den procentuella andelen brakteater med krona, i förhållande till andra mynt i Götaland. Om myntningen ägt rum borde rimligtvis Småland med en stor mängd mynt ha betydligt fler ex. av typen. Istället har man tänkt sig att brakteaten med krona är parallell med en götaländsk typ. Den ska jag återkomma till senare.

3.2 Götalandsbrakteater

Brakteater präglade efter götaländsk myntning utgör 93% (tab. 2 och fig. 3) av det totala antalet mynt i undersökningen.

3.2.1 Brakteat med krönt huvud (LL XVII A)

I materialet finns 91 (tab. 1) brakteater med krönt huvud. Dessa är fördelade på 27 fyndlokaler (fig. 11). Hela 53% (tab. 3) av mynten med krönt huvud är funna i Småland, som

därmed har störst koncentration av typen. I Västergötland, Värmland, Östergötland och Öland har sammanlagt 44% (tab. 3) av typens faktiska antal hittats. De är ganska jämnt fördelade på dessa landskap. I Svealand har endast 3 mynt påträffats, fördelade på 3 fyndlokaler (tab. 1). Typen har bl.a. präglats i Örebro (Nä). Det visar upphittade myntningsunderlag. Att en myntning skett efter götäländsk räkning i Örebro, antas bero på att den dominerade i myntcirkulationen under en period (Jonsson 1984, s:122). Närke har endast 1 mynt (tab. 1) av denna typ. Där har överhuvudtaget få fynd gjorts, totalt 3 (tab. 1) mynt. Prägling har troligen ägt rum på flera orter (Jonsson 1984, s. 122). Det tyder det stora antalet funna mynt på och koncentrationen av typen i Götaland. Möjliga orter är t.ex. Skara (Vg) och Jönköping (Sm) som finns med i Magnus Ladulås testamente (Myrberg 1995, s. 2)

3.2.2 *Brakteat med krönt lejonhuvud* (LL XVII B)

Totalt finns 99 (tab. 1) brakteater med krönt lejonhuvud i materialet. I Småland har 32 % (tab. 3) av dessa hittats. I Västergötland har 30% (tab. 3) av den faktiska mängden påträffats. Värmland hör också till en av platserna med större koncentration av typen (fig. 12). I Svealand har endast ett fåtal mynt av denna typ (tab. 1 och fig. 12) påträffats. Typen har präglats i Lödöse (myntningsunderlag). Även för denna typ är det troligt att flera myntorter förekommit (Jonsson 1984, s. 122). Det pekar antalet mynt på i denna undersökning och i skattfyndet vid Brunnsgården. Möjliga orter med prägling av typen är t.ex. Skara och Skänninge. De omnämns i Magnus Ladulås testamente (Myrberg 1995, s. 2).

Genom att studera tabellerna, utbredningskartan och diagrammet (fig. 5), utläses följande: Västergötland, Värmland och Småland är landskapen som haft störst koncentration av både krönt huvud och krönt lejonhuvud. Det är svårt att tänka sig att två olika typer av mynt präglats samtidigt i dessa områden. Det antyder istället att typerna följt varandra kronologiskt. Lokalt betingade var de troligtvis inte. Om de varit det hade deras koncentration av mynt inte sammanfallit.

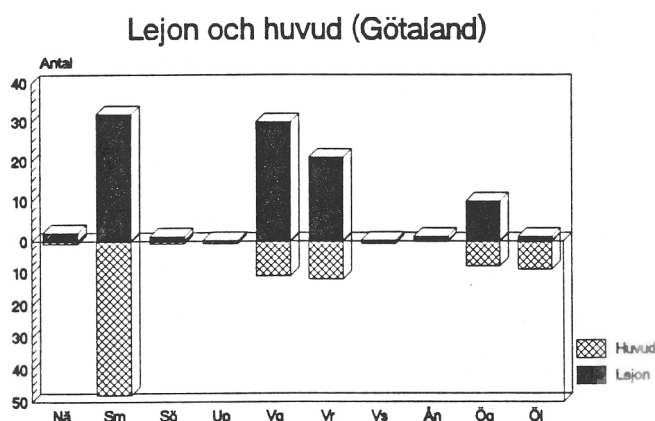

Fig. 5

3.2.3 *Brakteat med B* (LL XVIII A)

Det totala antalet i materialet uppgår till 5 (tab. 1). Samtliga är hittade i götäländskapen (fig. 13). Myntningsunderlag har som tidigare nämnts, grävts fram i Lödöse (Malmer 1978, s. 206). De få fynden av typen, tyder på att Lödöse var den enda orten med prägling av B-brakteater. Det visar även Brunnsgårdsskatten med sina 21 mynt av typen. De utgör endast en mycket liten del av skattens totalt 24.300 mynt (Jonsson, 1987, s. 511). Att bokstaven B står för

Birger Jarl som anses ha präglat detta mynt under en period, verkar troligt. Dendrokronologin ger också B-brakteaten en datering till omkring 1250 (Ekre 1986, s. 293-294).

3.2.4 *Brakteat med krona och VAL (LL SVI)*

Denna typ har endast påträffats i ett ex. (tab. 1 och fig. 14) i undersökningen. Det gör typen mycket sällsynt och därför är det troligt att den präglats under en kort period på en ort, förmodligen i Lödöse, eftersom exemplaret hittats i Västergötland. Typen har också återfunnits i 21 ex. i ovannämnda skattfynd (Jonsson muntl. medd, april 1996).

Svealand återinförde i och med brakteaten med krona en egen mynträkning, enligt den allmänna uppfattningen. Den anses vara samtida med ovannämnda typ. Det verkar emellertid föga troligt, efter att ha jämfört fördelningen av antalet mynt hos de båda typerna (tab. 1). Av götalandstypen har 1 mynt hittats mot 14 för svealandstypen.

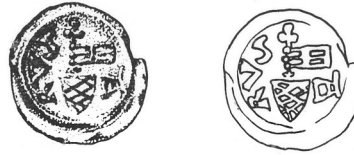
Under Valdemars regering ökar mängden mynt i landet (Klackenberg 1992, s. 179), men antalet funna mynt från perioden är betydligt färre i Svealand än i Götaland. Även mynten från Magnus Ladulås regering (1275-1290) har till övervägande del påträffats i Götaland (Myrberg, 1995, s. 4). Under större delen av Valdemars regering anses Svealand ha använt sig av götäländsk mynträkning, därför påträffas av naturliga skäl färre mynt av den svealändska typen. Från Magnus Ladulås tid hittas också fler mynt av götäländsk typ, trots att en svealändsk myntning pågick under hela hans period.

Tekniken vid utgrävning har troligtvis varit olika i Svealand och Götaland, vilket bidragit till att fler mynt hittats i Götaland. Denna skeva fördelning av myntfynd i dessa områden, borde rimligtvis gälla under hela Valdemars regeringstid. Med detta i åtanke verkar det orimligt att nära hälften av myntfynden från senare perioden av Valdemars myntning skulle ha påträffats i Svealand (tab. 1). Dessutom visar fynden med krönt huvud och krönt lejonhuvud att ett stort antal götäländska mynt varit i omlopp under Valdemars regering. Det verkar därför orimligt att det under senare delen av Valdemars regering bara skulle ha funnits en mindre mängd götäländska mynt i cirkulation och att de varit färre till antal än svealandsbrakteaten med krona. Typerna kan inte ha varit samtida under Valdemars regering. Deras likhet motivmässigt och koppling till Valdemars senare period måste gå att tolka på ett annat sätt.

3.3 *Osäker typ*

I Gräna kyrka har en ny brakteattyp påträffats (Fig. 6). Typen dateras till 1260-1275. Den måste ha slagits efter 1250 eftersom så gott som alla mynt innan dess innehöll rent silver. Typens silverhalt stämmer med den som användes under Magnus Ladulås (1275-1290) myntning. Dess vikt, strax under 0,3 g, visar att den måste vara präglad enligt svealandsräkningen. Typen bär inskriften ARVS (Aros=Uppsala) och motivet av ett vapensköld med korsstav och korsfana. Korsköld och korsfana är svenska kyrkans (och domkyrkans) symbol sedan 1300-talet. Korsstaven på myntet visar att det troligtvis handlar om en "andlig" mynträtt, sannolikt utövad av ärkebiskopen (Lagerqvist 1993, s. 56-57).

Lagerqvist frågar sig om Magnus som 1275 avsatte Valdemar, givit ärkebiskopen mynträtt, för att få ett gott ord hos påven. Magnus kröntes till kung i Gamla Uppsala 1276 av ärkebiskopen Fulco. Hans släkt bär dock en ängel i sitt vapen (Lagerqvist 1993, s. 57). Allmänt kan sägas att typen inte passar in i strukturen för myntningen under Valdemar.

Teckning av Anna Wätz

Fig. 6

4. RESULTAT OCH SLUTDISKUSSION

Här följer en möjlig kronologi för de typer av mynt som har ingått i mitt material. Den har vuxit fram med hjälp av analyser av tabellerna, spridningskartorna (se bilagorna) och diagrammen i texten. Den politiska historien under perioden för regeringsskiftet mellan Valdemar och Magnus har också bidragit till den nya tolkning av myntens kronologi (fig. 7).

Fig. 7

Birger Jarl lät prägla B-brakteater under perioden som Valdemars förmyndare. En möjlighet är att myntningen påbörjats 1250 d.v.s. direkt efter att Valdemar övertagit kungatronen. Birger Jarl som varit konungens högra hand och nu blev sonens förmyndare kan ha velat befästa och bekräfta sin position som rikets verkliga ledare. Ett sätt att göra det vore att prägla egna mynt med bokstaven B, vilket ägt rum i Lödöse. Brakteaten med B har troligtvis endast präglats under en kortare period, kanske fram tills det stod klart vem makthavaren var i landet. Skattfyndet i Brunnsgråden och dess fåtal mynt av typen bekräftar detta, likaså de få mynten i detta material. Dendrokronologin daterar B-brakteaten till 1250, vilket passar bra med kronologin (fig. 7). De få påträffade mynten av typen visar på att den inte cirkulerat i någon större omfattning. Den var aldrig någon huvudtyp. Det är därför troligt att en myntning av brakteaten med krönt huvud ägt rum samtidigt i bl.a. Örebro.

Mynthuset i Lödöse har säkert efter en tid övergått till prägling av samma typ som i övriga landet d.v.s. krönt huvud. Så småningom kom typen med krönt lejonhuvud att avlösa krönt huvud. Den präglades med säkerhet i Lödöse (myntningsunderlag), men sannolikt också på andra orter med tanke på typens omfattning. Myntningen av krönt lejonhuvud kan ha pågått tills Valdemar störtades år 1275 av sina bröder Magnus och Erik, sannolikt ännu längre. Efter segern befann sig Magnus troligtvis i Svealand. Det är rimligt att anta att Magnus ville

särskilja sig från Valdemar och hans typer och en prägling av svealändska mynt påbörjades i Örebro. Kanske skedde det även på andra orter. Getafyndet ger en antydning om att den svealändska typen med krona kan höra hemma i Magnus Ladulås regeringstid. Alla mynt i skattfyndet förutom de 5 brakteaterna med krona har redan tidigare daterats till Magnus. Den politiska historien berättar om en förlikning mellan Valdemar och Magnus Ladulås år 1277. Valdemar fick delar av Götaland (Västergötland samt eventuellt andra landskap), mot att han avstod kronan i övriga Sverige till Magnus. Erikskrönikan beskriver detta med orden:

Sedan samlades herredagen,
Och så blev Magnus till konung tagen.
Dock blev hans makt till en början ej hel,
Blott Svealand fick han för egen del,
men Götaland borde Valdemar givas,
Och därmed skulle de sluta att kivas (Erikskrönikan s. 26).

Götalandsbrakteaten med krona och Val kan ha präglats av Valdemar, efter att han mottagit delar av Götaland. Redan två år senare framtogs han dem, efter misstanke om delaktighet i ett stormannauppror mot Magnus.

Det ger en möjlig förklaring till att typen endast hittats i mycket få ex. Det ger också en möjlig förklaring till dess likhet med svealandstypen med krona. Valdemar har säkert velat förnya sin mynttyp precis som Magnus i Svealand. Han valde också kronan som motiv, troligen en symbol för konungens makt. För att riktigt visa vem som hade makten i delar av Götaland, präglade han mynt med kronmotiv och inskriften VAL för Valdemar.

5. SAMMANFATTNING

Studiet av detta material visar på en myntning under Valdemars regering som skiljer sig något från den allmänna uppfattningen.

Götalandsbrakteaten med B, ser ut att vara präglad endast en kort period under Valdemars regering. Den har ägt rum i Lödöse (Vg). Samtidigt pågick troligtvis en prägling av brakteaten med krönt huvud i bl.a. Örebro.

Götalandsbrakteaten med krönt huvud präglades under Valdemars regering. Det skedde i Örebro, men även på andra orter i Svealand samt i Götaland t.ex. Skara och Jönköping.

Götalandsbrakteaten med krönt lejonhuvud avlöste föregående typ under Valdemars regering. Den har präglats i Lödöse men även på andra orter i Götaland (t.ex. i Skara och Skänninge) samt i Svealand.

Götalandsbrakteaten med krona och VAL präglades av Valdemar, men efter år 1275. Myntningen pågick troligtvis under åren 1277-1279 då han regerade över delar av Götaland. Myntorten var rimligtvis Lödöse.

Svealandsbrakteaten med krona har troligtvis inte präglats under Valdemars regering. Istället kan Magnus Ladulås ha präglat typen efter att han störtat Valdemar år 1275. Den tillhör därmed Magnus myntning. Typen präglades i Örebro m.fl. orter t.ex. Uppsala. Denna undersökning visar att de båda typerna med krona inte var tidsmässigt parallella under Valdemars regering.

6. REFERENSER

Ekre, Rune 1986. Nya bidrag till Lödösemyntningens historia. *Medeltiden och arkeologin*. Lund.

Erikskrönikan. Svenska medeltidens rim- krönikor fritt återgivna och sammanförda av Aron Rydfors I-II, 1925. Stockholm.

Grimberg, Carl 1959. *Svenska folkets underbara öden*. Band 1. Stockholm.

Jonsson, Kenneth 1977. Fastlandsmyntning under Birger Magnusson (1290-1318) med utgångspunkt från skatt- och lösfynd. *Nordisk Numismatisk Årsskrift* 1975-76. Stockholm.

Jonsson, Kenneth 1984. Myntningen under Valdemar 1250-1275 och Magnus Ladulås 1275-1290. *Myntkontakt* nr 4-5, 1984. Stockholm.

Jonsson, Kenneth 1987. Earl Birger and his coinage at Lödöse c. 1260-6. *Theoretical Approaches to Artefacts. Settlements and Society*. BAR S366. Oxford.

Klackenberg, Henrik 1992. *Moneta nostra. Monetarisering i medeltidens Sverige*. Lund.

Lagerqvist, Lars Olof 1970. *Svenska mynt under vikingatid och medeltid samt gotländska mynt*. Stockholm.

Lagerqvist, Lars Olof 1993. Myntet med korsfanan. *Flaggor från fälttåg till folkfest*. Läckö.

Lindkvist, Thomas & Ågren, Kurt 1985. *Sveriges medeltid*. Stockholm.

Malmer, Brita 1978. Örebro som myntort under 1200-talet. *Myntkontakt* nr 8, 1978. Stockholm.

Myrberg, Nanouschka 1995. *Brakteater från Magnus Ladulås tid (1275-1290). En korologisk studie av lösfynden*. B-uppsats i arkeologi, Stockholms universitet. Stockholm.

Nationalencyklopedin. Höganäs 1989-.

Svenska män och kvinnor 1955. Stockholm.

Voionmaa, Jouko 1942. Brakteatfynd från Geta. *Finskt Museum* XL VIII, 1941. Helsingfors.

Muntliga uppgiftslämnare

Kenneth Jonsson, Numismatiska forskningsgruppen, Stockholms universitet.

7. BILAGOR

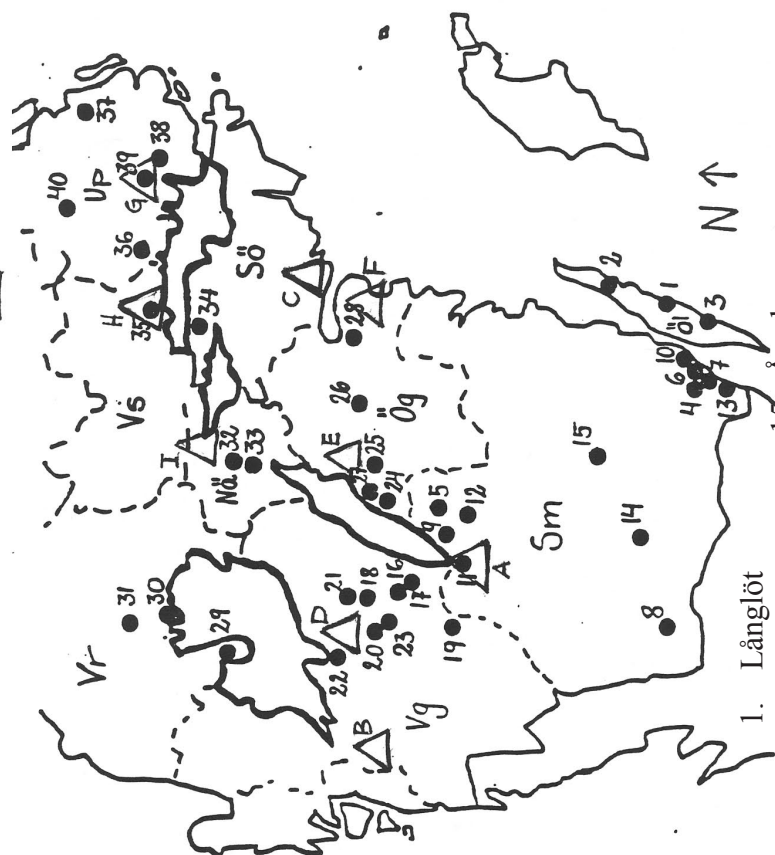
7.1 Kartor

Kartorna visar spridningen av lösfynd och hopade fynd för de olika typerna. Cirklarnas storlek anger det totala antalet hittade mynt på fyndplatsen. Den ifyllda delen visar hur stor andel typen ifråga utgjorde av fyndet.

● = Ort med lösfynd/hopade fynd Δ = Myntningsort nämnd i texten

- A. Jönköping
- B. Lödöse
- C. Nyköping
- D. Skara
- E. Skänninge
- F. Söderköping
- G. Uppsala
- H. Västerås
- I. Örebro

Fig. 9

- 1. Långlöt
- 2. Persnäs
- 3. Stenåsa
- 4. Arby
- 5. Fimmaryd
- 6. Hagby
- 7. Halltorp
- 8. Hamneda
- 9. Haurida
- 10. Hossmo
- 11. Jönköping
- 12. Norra Solberga
- 13. Torsås
- 14. Växjö

- 29. Botilsäter
- 30. Hammarö
- 31. Nedre Ullerud
- 32. Hörsta
- 33. Kumla
- 34. Fors
- 35. Västerås
- 36. Enköping
- 37. Haverö
- 38. Odensala
- 39. Uppsala
- 40. Vendel

Me

- 41. Njurunda

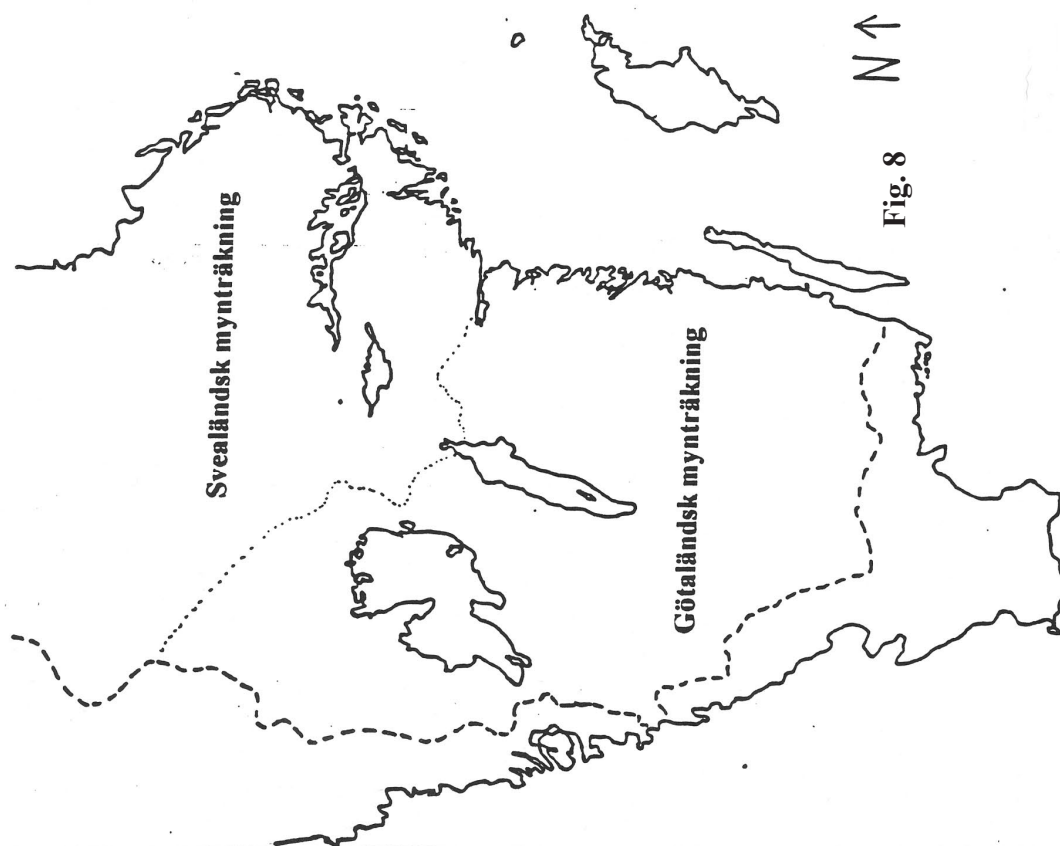
Ån

- 42. Gudmundrå

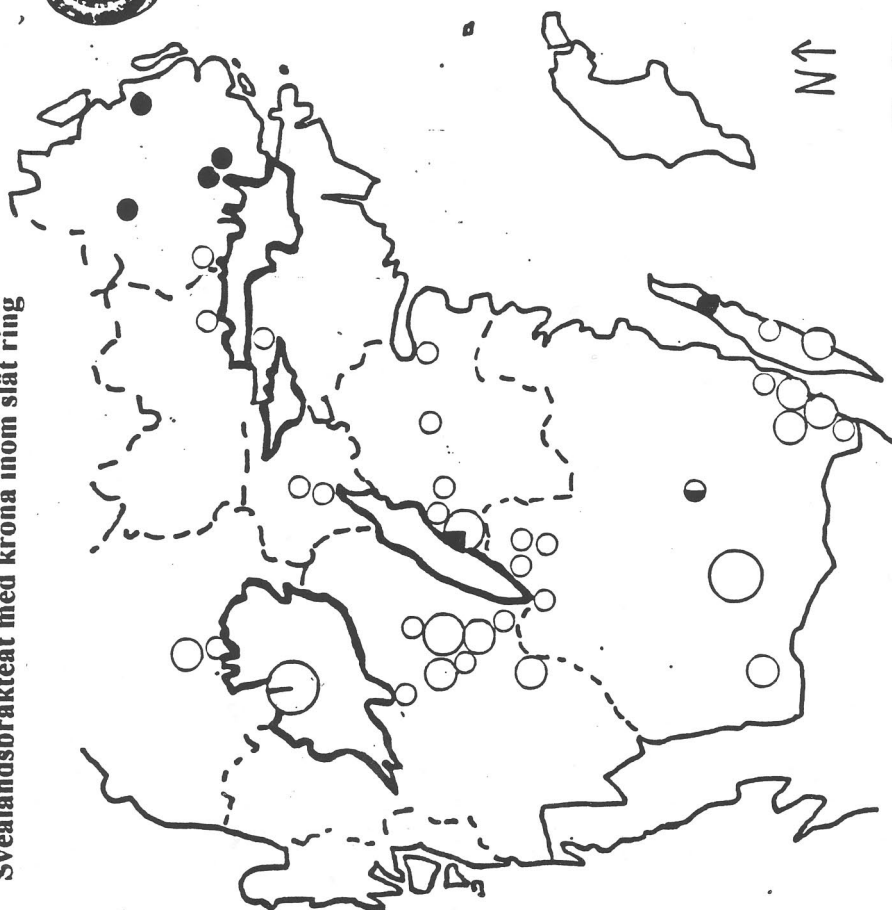
Jä

- 43. Frösö
- 44. Norderö

Fig. 8

Svealandsbrakteat med krona inom slät ring

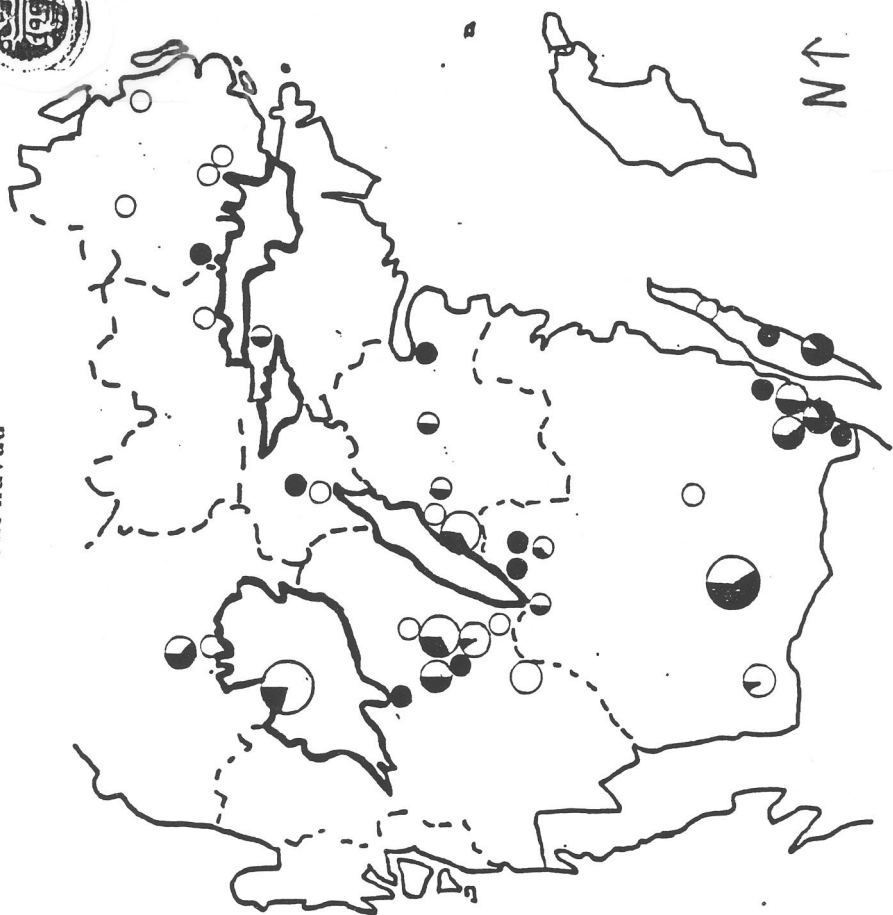

Me ○
Ån ○
Jä ●●

○ = 1-3
○ = 4-9
○ = 14-15
○ = 26-43

Fig. 10

Götaabdsbrakteat med krönt huvud

Me ○
Ån ○
Jä ○○

Fig. 11

Götalandsbrakteat med krönt lejonhuvud

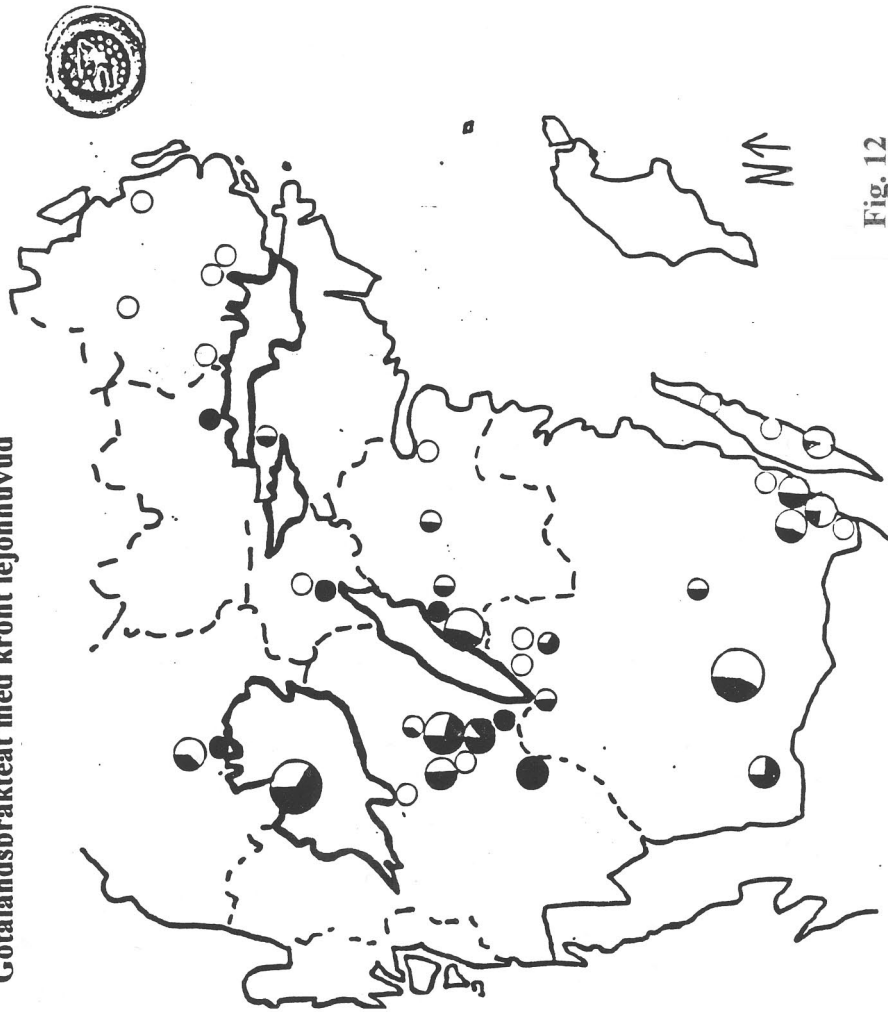
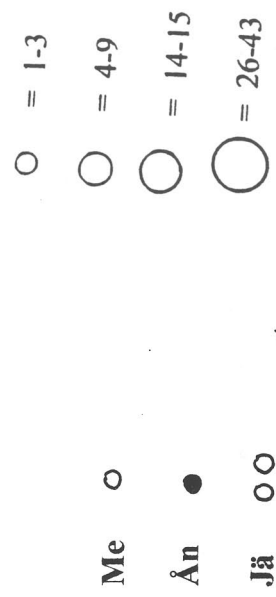

Fig. 12

Götalandsbrakteat med B

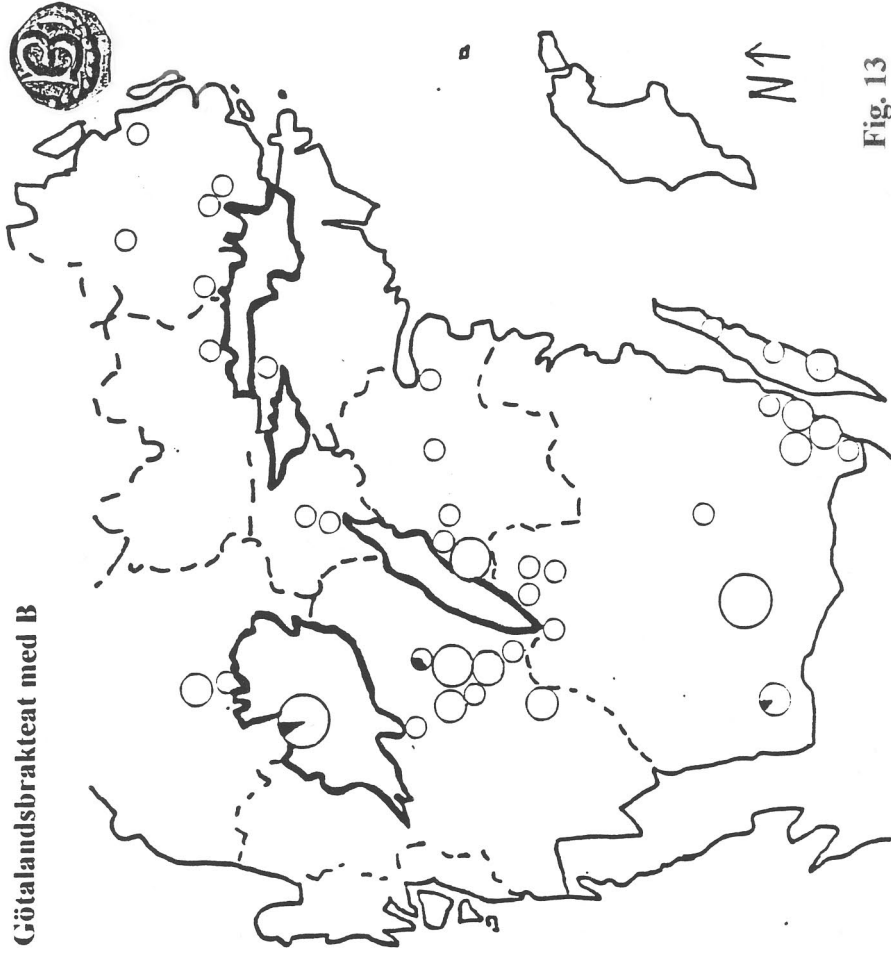
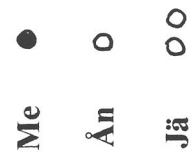

Fig. 13

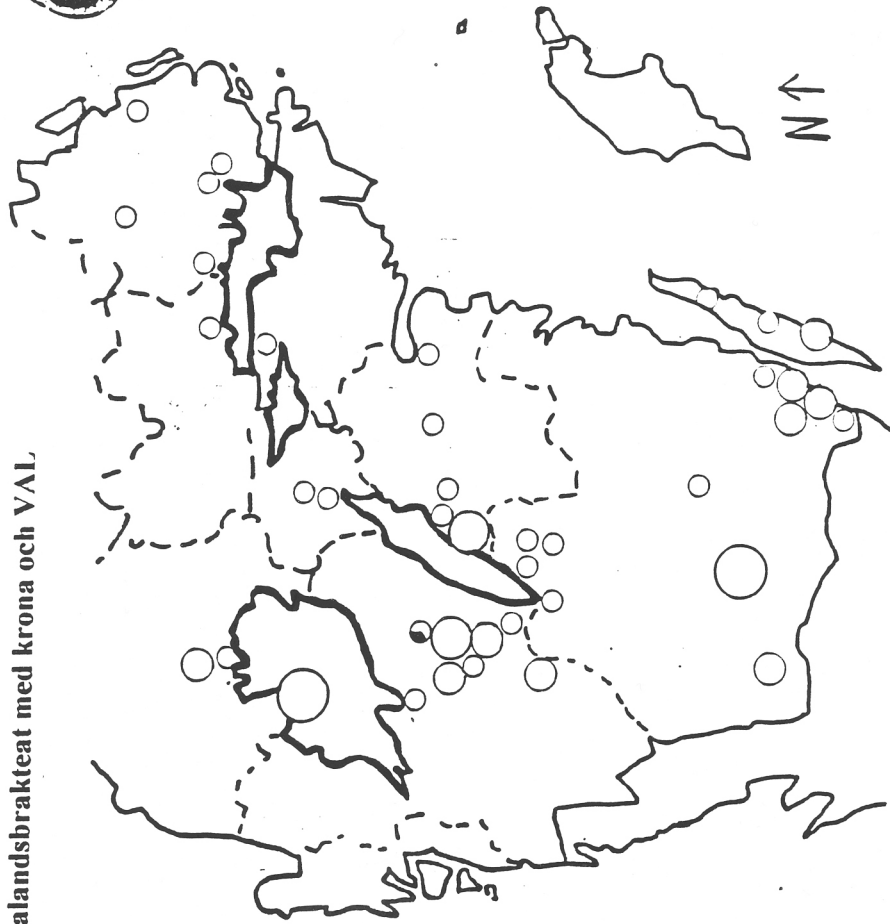

Fig. 14

Me ○

Ån ○

Jä ○○

○ = 1-3

○ = 4-9

○ = 14-15

○ = 26-43

7.2 Tabeller

	Fyndlokal	Krona	Val	B	Lejon	Huvud	Total
Jä	2	3					3
Me	1			1			1
Nä	2				2	1	3
Sm	12	1		1	32	48	82
Sö	1				1	1	2
Up	5	4				1	5
Vg	8		1	1	30	11	43
Vr	3	1		2	21	12	36
Vs	1				1		1
Ån	1				1		1
Ög	5	4			10	8	22
Öl	3	1			1	9	11
Total	44	14	1	5	99	91	210

Tabell 1.

Tabellen visar det totala antalet mynt av varje typ och antalet fyndlokaler i landskapen.

	Krona	Val	B	Lejon	Huvud	Total (%)
Jä	100	0	0	0	0	100
Me	0	0	100	0	0	100
Nä	0	0	0	67	33	100
Sm	1	0	1	39	59	100
Sö	0	0	0	50	50	100
Up	80	0	0	0	20	100
Vg	0	2	2	70	26	100
Vr	3	0	6	58	33	100
Vs	0	0	0	100	0	100
Ån	0	0	0	100	0	100
Ög	18	0	0	45	36	100
Öl	9	0	0	9	82	100
Total	7	0	2	47	43	100

Tabell 2.

Tabellen visar hur många procent en viss typ utgör av det totala antalet fynd i ett landskap.

	Fyndlokal	Krona	Val	B	Lejon	Huvud
Jä	5	21	0	0	0	0
Me	2	0	0	20	0	0
Nä	5	0	0	0	2	1
Sm	27	7	0	20	32	53
Sö	2	0	0	0	1	1
Up	11	29	0	0	0	1
Vg	18	0	100	20	30	12
Vr	7	7	0	40	21	13
Vs	2	0	0	0	1	0
Ån	2	0	0	0	1	0
Ög	11	29	0	0	10	9
Öl	7	7	0	0	1	10
Total (%)	100	100	100	100	100	100

Tabell 3.

Tabellen visar hur typerna fördelar sig på landskapen i pricent och antalet fyndlokaler i landskapen.

7.3. Fyndförteckning

Ordnade efter fyndorter

FYNDORT	SOCKEN	LS	ÅR	MOTIV	LLGR	LL	HK	MUS	INV	ANM
Frösö kyrka	Frösö	Jä	1984	Krona inom slät ring	IX	1v	0	SHM	0	dnr 548/84 Fragment
Frösö kyrka	Frösö	Jä	1984	Krona inom slät ring	IX	1v	0	SHM	0	dnr 548/84
Norderö kyrka	Norderö	Jä	1984	Krona inom slät ring	IX	4	0	JäLM	26281	
Njurunda kyrkoruin	Njurunda	Me	1928 30	B brakteat	XVIIIA	0	0	SHM	20970	
Hörsta Kyrkoruin	Kumla	Nä	1962	Krönt huvud	XVIIA	0	110	SHM	27371	
Kumla kyrka	Kumla	Nä	1971	Krönt lejonhuvud	XVIIIB	0	113	ÖLM	33777	
Kumla kyrka	Kumla	Nä	1971	Krönt lejonhuvud	XVIIIB	0	113	ÖLM	33777	
Arby kyrka	Arby	Sm	1971	Krönt huvud	XVIIA	1b	65	SHM	30040	
Arby kyrka	Arby	Sm	1971	Krönt huvud	XVIIA	2	65	SHM	30040	
Arby kyrka	Arby	Sm	1971	Krönt huvud barbar	XVIIA	3	65	SHM	30040	
Arby kyrka	Arby	Sm	1971	Krönt lejonhuvud	XVIIIB	4c	65	SHM	30040	
Arby kyrka	Arby	Sm	1971	Krönt lejonhuvud	XVIIIB	5	65	SHM	30040	
Finnaryds kyrka	Finnaryd	Sm	1968	Krönt huvud	XVIIA	1b	79	JöLM	32361	
Hagby kyrka	Hagby	Sm	1965	Krönt huvud	XVIIA	1v	66	SHM	0	dnr 5112/66. MG 4
Hagby kyrka	Hagby	Sm	1965	Krönt huvud barbar	XVIIA	3	66	SHM	0	dnr 5112/66
Hagby kyrka	Hagby	Sm	1965	Krönt lejonhuvud	XVIIIB	4b	66	SHM	0	dnr 5112/66
Hagby kyrka	Hagby	Sm	1965	Krönt lejonhuvud	XVIIIB	6a	66	SHM	0	dnr 5112/66
Halltorp kyrka	Halltorp	Sm	1951 52	Krönt huvud	XVIIA	0	67	SHM	24870	
Halltorps kyrka	Halltorp	Sm	1951 52	Krönt huvud	XVIIA	0	67	SHM	26330	
Halltorps kyrka	Halltorp	Sm	1951 52	Krönt huvud	XVIIA	0	67	SHM	26330	MG.
Halltorps kyrka	Halltorp	Sm	1951 52	Krönt huvud	XVIIA	1	67	SHM	26330	
Halltorps kyrka	Halltorp	Sm	1951 52	Krönt huvud	XVIIA	1	67	SHM	26330	osäker
Halltorps kyrka	Halltorp	Sm	1951 52	Krönt huvud	XVIIA	2	67	SHM	26330	
Halltorps kyrka	Halltorp	Sm	1951 52	Krönt huvud barbar	XVIIA	3	67	SHM	26330	
Halltorps kyrka	Halltorp	Sm	1951 52	Krönt lejonhuvud	XVIIIB	4	67	SHM	26330	
Halltorps kyrka	Halltorp	Sm	1951 52	Krönt lejonhuvud	XVIIIB	4	67	SHM	26330	
Hamneda Kyrkoruin	Hamneda	Sm	1936	Krönt huvud	XVIIA	0	60	SHM	21742	MG.
Hamneda Kyrkoruin	Hamneda	Sm	1936	Krönt lejonhuvud	XVIIIB	4	60	SHM	21742	
Hamneda Kyrkoruin	Hamneda	Sm	1936	Krönt lejonhuvud	XVIIIB	4	60	SHM	21742	
Hamneda Kyrkoruin	Hamneda	Sm	1936	Krönt lejonhuvud	XVIIIB	4	60	SHM	21742	
Hamneda Kyrkoruin	Hamneda	Sm	1936	Krönt lejonhuvud	XVIIIB	5	60	SHM	21742	
Hamneda Kyrkoruin	Hamneda	Sm	1936	Krönt lejonhuvud	XVIIIB	5	60	SHM	21742	
Hamneda Kyrkoruin	Hamneda	Sm	1936	Krönt lejonhuvud	XVIIIB	5	60	SHM	21742	
Hamneda Kyrkoruin	Hamneda	Sm	1936	Krönt lejonhuvud	XVIIIB	6-9	60	SHM	21742	
Hamneda Kyrkoruin	Hamneda	Sm	1936	B brakteat	XVIIIA	0	60	SHM	21742	
Haurida kyrka	Haurida	Sm	1963	Krönt huvud	XVIIA	0	80	JöLM	21447	
Hossmo kyrka	Hossmo	Sm	1952	Krönt huvud	XVIIA	0	68	SHM	24870	
Hossmo kyrka	Hossmo	Sm	1952	Krönt huvud	XVIIA	0	68	SHM	24870	
Hossmo kyrka	Hossmo	Sm	1952	Krönt huvud	XVIIA	0	68	SHM	24870	
Hemmet, kv.	Jönköping	Sm	1985	Krönt huvud	XVIIA	2	0	KMK	0	dnr 67/85
Hemmet, kv.	Jönköping	Sm	1985	Krönt lejonhuvud	XVIIIB	0	0	KMK	0	dnr 67/85
Gamla kyrkan	Norra Solberga	Sm	1969		XVII	0	81	JöLM	0	Fragment
Gamla kyrkan	Norra Solberga	Sm	1969	Krönt huvud barbar	XVIIA	3	81	JöLM	0	
Gamla kyrkan	Norra Solberga	Sm	1969	Krönt lejonhuvud	XVIIIB	5c	81	JöLM	0	
Gamla kyrkan	Norra Solberga	Sm	1969	Krönt lejonhuvud	XVIIIB	6a	81	JöLM	0	
Torsås kyrka	Torsås	Sm	1956	Krönt huvud	XVIIA	1	70	SHM	26668	
Växjö domkyrka	Växjö	Sm	1958	Krönt huvud	XVIIA	0	0	SHM	0	dnr 4180/58
Växjö domkyrka	Växjö	Sm	1958	Krönt huvud	XVIIA	0	0	SHM	0	dnr 4180/58
Växjö domkyrka	Växjö	Sm	1958	Krönt huvud	XVIIA	0	0	SHM	0	dnr 4180/58
Växjö domkyrka	Växjö	Sm	1958	Krönt huvud	XVIIA	0	0	SHM	0	dnr 4180/58
Växjö domkyrka	Växjö	Sm	1958	Krönt huvud	XVIIA	0	0	SHM	0	dnr 4180/58
Växjö domkyrka	Växjö	Sm	1958	Krönt huvud	XVIIA	0	0	SHM	0	dnr 4180/58
Växjö domkyrka	Växjö	Sm	1958	Krönt huvud	XVIIA	0	0	SHM	0	dnr 4180/58
Växjö domkyrka	Växjö	Sm	1958	Krönt huvud	XVIIA	0	0	SHM	0	dnr 4180/58
Växjö domkyrka	Växjö	Sm	1958	Krönt huvud	XVIIA	0	0	SHM	0	dnr 4180/58
Växjö domkyrka	Växjö	Sm	1958	Krönt huvud	XVIIA	0	0	SHM	0	dnr 4180/58
Växjö domkyrka	Växjö	Sm	1958	Krönt huvud	XVIIA	0	0	SHM	0	dnr 4180/58
Växjö domkyrka	Växjö	Sm	1958	Krönt huvud	XVIIA	0	0	SHM	0	dnr 4180/58
Växjö domkyrka	Växjö	Sm	1958	Krönt huvud	XVIIA	0	0	SHM	0	dnr 4180/58
Växjö domkyrka	Växjö	Sm	1958	Krönt huvud	XVIIA	0	0	SHM	0	dnr 4180/58
Växjö domkyrka	Växjö	Sm	1958	Krönt huvud	XVIIA	0	0	SHM	0	dnr 4180/58
Växjö domkyrka	Växjö	Sm	1958	Krönt huvud	XVIIA	0	0	SHM	0	dnr 4180/58
Växjö domkyrka	Växjö	Sm	1958	Krönt huvud	XVIIA	0	0	SHM	0	dnr 4180/58
Växjö domkyrka	Växjö	Sm	1958	Krönt huvud	XVIIA	0	0	SHM	0	dnr 4180/58
Växjö domkyrka	Växjö	Sm	1958	Krönt huvud	XVIIA	0	0	SHM	0	dnr 4180/58
Växjö domkyrka	Växjö	Sm	1958	Krönt huvud	XVIIA	0	0	SHM	0	dnr 4180/58
Växjö domkyrka	Växjö	Sm	1958	Krönt huvud	XVIIA	0	0	SHM	0	dnr 4180/58
Växjö domkyrka	Växjö	Sm	1958	Krönt huvud	XVIIA	0	0	SHM	0	dnr 4180/58
Växjö domkyrka	Växjö	Sm	1958	Krönt huvud	XVIIA	0	0	SHM	0	dnr 4180/58
Växjö domkyrka	Växjö	Sm	1958	Krönt huvud	XVIIA	0	0	SHM	0	dnr 4180/58
Växjö domkyrka	Växjö	Sm	1958	Krönt huvud	XVIIA	0	0	SHM	0	dnr 4180/58
Växjö domkyrka	Växjö	Sm	1958	Krönt huvud	XVIIA	0	0	SHM	0	dnr 4180/58
Växjö domkyrka	Växjö	Sm	1958	Krönt huvud	XVIIA	0	0	SHM	0	dnr 4180/58
Växjö domkyrka	Växjö	Sm	1958	Krönt huvud	XVIIA	0	0	SHM	0	dnr 4180/58
Växjö domkyrka	Växjö	Sm	1958	Krönt huvud	XVIIA	0	0	SHM	0	dnr 4180/58
Växjö domkyrka	Växjö	Sm	1958	Krönt huvud	XVIIA	0	0	SHM	0	dnr 4180/58
Växjö domkyrka	Växjö	Sm	1958	Krönt huvud	XVIIA	0	0	SHM	0	dnr 4180/58
Växjö domkyrka	Växjö	Sm	1958	Krönt huvud	XVIIA	0	0	SHM	0	dnr 4180/58
Växjö domkyrka	Växjö	Sm	1958	Krönt huvud	XVIIA	0	0	SHM	0	dnr 4180/58
Växjö domkyrka	Växjö	Sm	1958	Krönt huvud	XVIIA	0	0	SHM	0	dnr 4180/58
Växjö domkyrka	Växjö	Sm	1958	Krönt huvud	XVIIA	0	0	SHM	0	dnr 4180/58
Växjö domkyrka	Växjö	Sm	1958	Krönt huvud	XVIIA	0	0	SHM	0	dnr 4180/58
Växjö domkyrka	Växjö	Sm	1958	Krönt huvud	XVIIA	0	0	SHM	0	dnr 4180/58
Växjö domkyrka	Växjö	Sm	1958	Krönt huvud	XVIIA	0	0	SHM	0	dnr 4180/58
Växjö domkyrka	Växjö	Sm	1958	Krönt huvud	XVIIA	0	0	SHM	0	dnr 4180/58
Växjö domkyrka	Växjö	Sm	1958	Krönt huvud	XVIIA	0	0	SHM	0	dnr 4180/58
Växjö domkyrka	Växjö	Sm	1958	Krönt huvud	XVIIA	0	0	SHM	0	dnr 4180/58
Växjö domkyrka	Växjö	Sm	1958	Krönt huvud	XVIIA	0	0	SHM	0	dnr 4180/58
Växjö domkyrka	Växjö	Sm	1958	Krönt huvud	XVIIA	0	0	SHM	0	dnr 4180/58
Växjö domkyrka	Växjö	Sm	1958	Kr						

[illegible]

Ettaks Kyrkoruin	Velinga	Vg	1970 77	Krönt lejonhuvud	XVIIIB	0	7	SLM	89662	89370;TM
Botilsäter kyrka	Botilsäter	Vr	1936	Krona inom slät ring	IX	0	41	SHM	0	dnr 6812/64
Botilsäter kyrka	Botilsäter	Vr	1936	Krönt huvud	XVIIA	1	41	SHM	0	dnr 6812/64
Botilsäter kyrka	Botilsäter	Vr	1936	Krönt huvud	XVIIA	1 b	41	SHM	0	dnr 6812/64
Botilsäter kyrka	Botilsäter	Vr	1936	Krönt huvud	XVIIA	1 v	41	SHM	0	dnr 6812/64. MG 4
Botilsäter kyrka	Botilsäter	Vr	1936	Krönt huvud	XVIIA	1-3v	41	SHM	0	dnr 6812/64
Botilsäter kyrka	Botilsäter	Vr	1936	Krönt huvud barbar	XVIIA	3	41	SHM	0	dnr 6812/64
Botilsäter kyrka	Botilsäter	Vr	1936	Krönt huvud barbar	XVIIA	3	41	SHM	0	dnr 6812/64
Botilsäter kyrka	Botilsäter	Vr	1936	Krönt lejonhuvud	XVIIIB	4 a	41	SHM	0	dnr 6812/64
Botilsäter kyrka	Botilsäter	Vr	1936	Krönt lejonhuvud	XVIIIB	4 c	41	SHM	0	dnr 6812/64
Botilsäter kyrka	Botilsäter	Vr	1936	Krönt lejonhuvud	XVIIIB	4 c	41	SHM	0	dnr 6812/64
Botilsäter kyrka	Botilsäter	Vr	1936	Krönt lejonhuvud	XVIIIB	5	41	SHM	0	dnr 6812/64
Botilsäter kyrka	Botilsäter	Vr	1936	Krönt lejonhuvud	XVIIIB	5 c	41	SHM	0	dnr 6812/64
Botilsäter kyrka	Botilsäter	Vr	1936	Krönt lejonhuvud	XVIIIB	5 c	41	SHM	0	dnr 6812/64
Botilsäter kyrka	Botilsäter	Vr	1936	Krönt lejonhuvud	XVIIIB	5 c	41	SHM	0	dnr 6812/64
Botilsäter kyrka	Botilsäter	Vr	1936	Krönt lejonhuvud	XVIIIB	5 c	41	SHM	0	dnr 6812/64
Botilsäter kyrka	Botilsäter	Vr	1936	Krönt lejonhuvud	XVIIIB	5-9v	41	SHM	0	dnr 6812/64
Botilsäter kyrka	Botilsäter	Vr	1936	Krönt lejonhuvud	XVIIIB	5-9v	41	SHM	0	dnr 6812/64
Botilsäter kyrka	Botilsäter	Vr	1936	Krönt lejonhuvud	XVIIIB	5-9v	41	SHM	0	dnr 6812/64
Botilsäter kyrka	Botilsäter	Vr	1936	Krönt lejonhuvud	XVIIIB	5-9v	41	SHM	0	dnr 6812/64
Botilsäter kyrka	Botilsäter	Vr	1936	Krönt lejonhuvud	XVIIIB	6 b	41	SHM	0	dnr 6812/64
Botilsäter kyrka	Botilsäter	Vr	1936	Krönt lejonhuvud	XVIIIB	6 b	41	SHM	0	dnr 6812/64
Botilsäter kyrka	Botilsäter	Vr	1936	Krönt lejonhuvud	XVIIIB	6-9v	41	SHM	0	dnr 6812/64
Botilsäter kyrka	Botilsäter	Vr	1936	Krönt lejonhuvud	XVIIIB	7	41	SHM	0	dnr 6812/64
Botilsäter kyrka	Botilsäter	Vr	1936	B brakteat	XVIIIA	0	41	KMK	0	dnr 6812/64
Botilsäter kyrka	Botilsäter	Vr	1936	B brakteat	XVIIIA	0	41	KMK	0	dnr 6812/64
Hammarö kyrka	Hammarö	Vr	1931 34	Krönt lejonhuvud	XVIIIB	6-9	42	VM	13658	-13682, 13696-748 m fl
Nedre Ulleruds kyrka	Nedre Ullerud	Vr	1949 58	Krönt huvud	XVIIA	1 b	43	SHM	0	dnr 3595/63
Nedre Ulleruds kyrka	Nedre Ullerud	Vr	1949 58	Krönt huvud	XVIIA	1 b	43	SHM	0	dnr 3595/63
Nedre Ulleruds kyrka	Nedre Ullerud	Vr	1949 58	Krönt huvud barbar	XVIIA	3	43	SHM	0	dnr 3595/63
Nedre Ulleruds kyrka	Nedre Ullerud	Vr	1949 58	Krönt huvud barbar	XVIIA	3	43	SHM	0	dnr 3595/63
Nedre Ulleruds kyrka	Nedre Ullerud	Vr	1949 58	Krönt huvud barbar	XVIIA	3	43	SHM	0	dnr 3595/63
Nedre Ulleruds kyrka	Nedre Ullerud	Vr	1949 58	Krönt huvud barbar	XVIIA	3	43	SHM	0	dnr 3595/63
Nedre Ulleruds kyrka	Nedre Ullerud	Vr	1949 58	Krönt lejonhuvud	XVIIIB	5 c	43	SHM	0	dnr 3595/63
Nedre Ulleruds kyrka	Nedre Ullerud	Vr	1949 58	Krönt lejonhuvud	XVIIIB	6 b	43	SHM	0	dnr 3595/63
Nedre Ulleruds kyrka	Nedre Ullerud	Vr	1949 58	Krönt lejonhuvud	XVIIIB	9	43	SHM	0	dnr 3595/63
Västerås domkyrka	Västerås	Vs	1958	Krönt lejonhuvud	XVIIIB	0	0	SHM	0	dnr 4451/58
Gudmundrå kyrkoruin	Gudmundrå	Ån	1938	Krönt lejonhuvud	XVIIIB	0	144	SHM	22846	
Bjälbo kyrka	Bjälbo	Ög	1981	Krönt huvud	XVIIA	0	48	SHM	0	dnr 412/1981
Bjälbo kyrka	Bjälbo	Ög	1981	Krönt lejonhuvud	XVIIIB	0	48	SHM	0	dnr 412/1981
Linköping domkyrka	Linköping	Ög	1979	Krönt lejonhuvud	XVIIIB	4 c	0	SHM	0	dnr 54/79, RAÄ 793/79
Sankt Lars kyrka	Linköping	Ög	1956 58		XVII	0	0	SHM	0	dnr 6009/58. Osäker
Sankt Lars kyrka	Linköping	Ög	1956 58	Krönt huvud	XVIIA	0	0	SHM	0	dnr 6009/58
Rogslösa kyrka	Rogslösa	Ög	1958	Krönt lejonhuvud	XVIIIB	0	53	ÖLM	0	
Västra Husby kyrka	Västra Husby	Ög	1977	Krönt huvud	XVIIA	1 b	57	KMK	0	dnr 478/77
Västra Husby kyrka	Västra Husby	Ög	1977	Krönt huvud	XVIIA	1 c	57	KMK	0	dnr 478/77
Alvastra kloster	Västra Tollstad	Ög	1919 77	Krona inom slät ring	IX	0	0	SHM	19149	
Alvastra kloster	Västra Tollstad	Ög	1919 77	Krona inom slät ring	IX	0	0	SHM	20395	
Alvastra kloster	Västra Tollstad	Ög	1917 77	Krona inom slät ring	IX	0	0	SHM	20748	
Alvastra kloster	Västra Tollstad	Ög	1919 77	Krona inom slät ring	IX	0	0	SHM	17033	
Alvastra kloster	Västra Tollstad	Ög	1919 77	Krönt huvud	XVIIA	0	0	SHM	22972	
Alvastra kloster	Västra Tollstad	Ög	1919 77	Krönt huvud	XVIIA	0	0	SHM	20106	
Alvastra kloster	Västra Tollstad	Ög	1919 77	Krönt huvud	XVIIA	0	0	SHM	24183	
Alvastra kloster	Västra Tollstad	Ög	1919 77	Krönt huvud barbar	XVIIA	3	0	SHM	18401	
Alvastra kloster	Västra Tollstad	Ög	1919 77	Krönt lejonhuvud	XVIIIB	0	0	SHM	20748	
Alvastra kloster	Västra Tollstad	Ög	1919 77	Krönt lejonhuvud	XVIIIB	0	0	SHM	21855	
Alvastra kloster	Västra Tollstad	Ög	1919 77	Krönt lejonhuvud	XVIIIB	0	0	SHM	0	Fyndår 1948
Alvastra kloster	Västra Tollstad	Ög	1919 77	Krönt lejonhuvud	XVIIIB	0	0	SHM	20395	
Alvastra kloster	Västra Tollstad	Ög	1919 77	Krönt lejonhuvud	XVIIIB	0	0	SHM	20106	
Alvastra kloster	Västra Tollstad	Ög	1919 77	Krönt lejonhuvud	XVIIIB	4	0	SHM	20748	
Alvastra kloster	Västra Tollstad	Ög	1919 77	Krönt lejonhuvud	XVIIIB	5	0	SHM	20748	
Långlöts kyrka	Långlöt	Öl	1969	Krönt huvud	XVIIA	0	89	SHM	29370	
Långlöts kyrka	Långlöt	Öl	1969	Krönt huvud barbar	XVIIA	3	89	SHM	29370	
Persnäs kyrka	Persnäs	Öl	1971	Krona inom slät ring	IX	0	90	KLM	0	
Stenåsa kyrka	Stenåsa	Öl	1957	Krönt huvud	XVIIA	0	93	SHM	25739	
Stenåsa kyrka	Stenåsa	Öl	1957	Krönt huvud	XVIIA	0	93	SHM	25739	
Stenåsa kyrka	Stenåsa	Öl	1957	Krönt huvud barbar	XVIIA	3	93	SHM	25739	
Stenåsa kyrka	Stenåsa	Öl	1957	Krönt huvud barbar	XVIIA	3	93	SHM	25739	
Stenåsa kyrka	Stenåsa	Öl	1957	Krönt huvud barbar	XVIIA	3	93	SHM	25739	
Stenåsa kyrka	Stenåsa	Öl	1957	Krönt huvud barbar	XVIIA	3	93	SHM	25739	
Stenåsa kyrka	Stenåsa	Öl	1957	Krönt huvud barbar	XVIIA	3	93	SHM	25739	
Stenåsa kyrka	Stenåsa	Öl	1957	Krönt lejonhuvud	XVIIIB	0	93	SHM	25739	

Kolumnerna innehåller:

Fyndort

Socken

Ls (landskap): Jä=Jämtland, Me=Medelpad, Nä=Närke, Sm=Småland, Sö=Södermanland, Up=Uppland, Vg=Västergötland, Vr=Värmland, Vs=Västmanland, Ån=Ångermanland, Ög=Östergötland, Öl=Öland.

År: fyndår.

Motiv

LLGR: gruppering enligt Lagerqvists indelning (Lagerqvist 1970).

LL: numrering enligt Lagerqvists indelning (Lagerqvist 1970), och **V**: eventuell variant.

HK: Hänvisningar till fyndnummer i Klackenbergs avhandling (Klackenberg 1992).

Mus (museum): anger var mynten befinner sig: JäLM=Jämtlands läns museum, JöLM=Jönköpings läns museum, KMK=Kungliga myntkabinettet, SHM=Statens Historiska Museum, SLM=Skaraborgs läns museum, SM=Smålands museum, VM=Värmlands museum, ÖLM=Örebro läns museum.

INV (inventarienummer) och **ANM** (anmärkning): anger museets inventarie- eller diarienummer samt eventuella övriga upplysningar. RAÄ=Riksantikvarieämbetet, Stockholm.

Kolumnerna är sorterade efter, i första hand, landskap, i andra hand fyndort, i tredje hand, motiv.

